

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap

1 Situering

Op 4 maart 2008 vroeg de heer F. Vandenbroucke, minister van Werk, Onderwijs en Vorming de Vlaamse Onderwijsraad om advies over het voorontwerp van decreet betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap.

Aan het voorontwerp van decreet gingen een discussienota en een conceptnota vooraf. De Vlor bracht op 21 november 2006 op verzoek van de minister advies uit over de discussienota "Leren en werken". De conceptnota, die op 29 mei 2007 verscheen, werd niet voor advies aan de Vlor voorgelegd.

Dit advies is voor een belangrijk deel gebaseerd op het advies¹ over de discussienota "Leren en werken". Het werd voorbereid in de commissie DBSO, onder voorzitterschap van mevrouw Sonja Buts. Deze commissie bestaat uit de volgende geledingen: ACOD, ACW, CLB-GOI, COC, deeltijdse vorming, GO!, OVSG, POV, Syntra Vlaanderen, Unizo, VCLB, VVKSO.

De Raad Secundair Onderwijs bracht met 21 stemgerechtigde leden advies uit op 18 maart 2008. Gezien het omvangrijke en technische karakter van het voorontwerp van decreet, liepen de besprekingen erg lang uit. De raad organiseerde enkele tussentijdse globale stemmingen. Deze stembeurten, evenals de eindstemming, waren unaniem gunstig. Er waren ook enkele stemmingen over specifieke thema's. Deze gaven in een aantal gevallen aanleiding tot minderheidsstandpunten (zie voetnoten).

2 Algemene bemerkingen

- 1 De raad onderschrijft de beweegredenen van de overheid om de regelgeving voor de systemen van leren en werken te bundelen in één decreet. Hij merkt op dat dit voorontwerp van decreet tegemoet komt aan een aantal bemerkingen uit zijn advies over de discussienota "Leren en werken". Zo werden een aantal bepalingen bijgesteld op het vlak van:
  - de inschrijving van leerlingen;
  - de beschrijving van een tijdpad voor bepaalde deelaspecten;
  - de aanpak bij spijbelgedrag;
  - de rol van het CLB;
  - de persoonlijke ontwikkelingstrajecten.
- 2 De raad stelt dat de datum van inwerkingtreding van dit decreet (1 september 2008) voor heel wat elementen niet haalbaar is. Bepaalde ingrijpende maatregelen (bestuurlijke organisatie, intake en screening van de jongere, opleidingsaanbod,

---

¹ Raad Secundair Onderwijs, Advies over de discussienota Leren en Werken, 21 november 2006.

modulaire aanpak) hebben een enorme impact op de centra² en het personeel, en vergen een grondige voorbereiding in het onderwijsveld. Een gefaseerde invoering m.b.t. sommige deelaspecten van het decreet is evenmin mogelijk omdat de verschillende elementen die in het decreet zijn opgenomen, onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De raad twijfelt er ook aan of het nodige juridische werk (in het bijzonder de goedkeuring van het decreet en het uitvaardigen van de nodige uitvoeringsbesluiten) tijdig kan gebeuren. De raad dringt er daarom op aan dat het decreet over leren en werken pas ten vroegste vanaf 1 september 2009 in werking treedt. Dit veronderstelt wel dat het experiment voor persoonlijke ontwikkelingstrajecten tijdens het schooljaar 2008-2009 naar alle betrokkenen wordt uitgebreid en op punt gesteld, zodat het vanaf 1 september 2009 naadloos kan worden ingebed.

- 3 Bovendien heeft de raad geen zicht op de inhoud van de uitvoeringsbesluiten, die uit dit decreet zullen voortvloeien. Het is voor de raad dan ook moeilijk om de draagwijdte van een aantal bepalingen in het ontwerpdecreet volledig in te schatten. De raad dringt erop aan om advies te kunnen uitbrengen over de uitvoeringsbesluiten.
- 4 Verder stelt de raad dat dit voorontwerp van decreet geen voorschot mag nemen op andere onderwijsvernieuwingen die momenteel in de steigers staan, zoals kwaliteitsbewaking, de Vlaamse kwalificatiestructuur, leerzorg, het profiel CLB, de mogelijke hervorming van het secundair onderwijs, enz.
- 5 De raad waardeert de toelichtingen die de vertegenwoordigers van de overheid in de Raad Secundair Onderwijs en de commissie DBSO verstrekt hebben. Hij betreurt wel dat het voorbereidende proces de afgelopen maanden erg lang geduurd heeft en dat niet alle betrokkenen op dezelfde manier en op hetzelfde tijdstip geïnformeerd werden. Het was voor de raad dan ook erg moeilijk om op korte tijd een advies voor te bereiden over deze ingrijpende vernieuwing voor de systemen van leren en werken.
- 6 De raad gaat er van uit dat de financiële middelen voor de organisatie van de systemen van leren en werken structureel verankerd worden en dat hiervoor niet meer geput moet worden uit ESF-middelen. De raad vraagt een concreet tijdpad voor de naadloze overgang van ESF-middelen naar structurele middelen.
- 7 De raad merkt op dat er in het voorontwerp van decreet geen enkele rol is toebedeeld aan de welzijnssector. Nochtans is deze sector van cruciaal belang voor een bepaalde groep jongeren.
- 8 De raad wijst erop dat dit voorontwerp van decreet gevolgen kan hebben voor de afstemming of integratie van de verschillende personeelsstatuten (zoals die nu bestaan in de verschillende systemen van leren en werken) en vraagt om dit met de grootste omzichtigheid te benaderen.
- 9 De raad vindt dat de nieuwe regelingen op leren en werken de taakbelasting van het personeel niet mogen doen toenemen en geen afbreuk mogen doen aan de rechten van het personeel.
- 10 In het licht van de beoogde transparantie vraagt de raad dat er een uitvoerige informatiecampagne opgezet wordt naar alle betrokkenen.
- 11 De raad vraagt tenslotte ook een tussentijdse, objectieve evaluatie van de voorgestelde maatregelen en vernieuwingen, zodat tijdig gepaste bijstellingen kunnen gebeuren.

---

² Met "centrum" of "centra" wordt in dit advies "centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs", "centrum voor deeltijdse vorming" en "centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen" bedoeld, tenzij anders vermeld.

- 12 De raad stelt vast dat het voorontwerp van decreet de taken van het CLB verzwaart met een aantal intensieve opdrachten (traject- en persoonlijke begeleiding, screening en diagnostiek, advisering, netwerkvorming, vertegenwoordiging en een scharnierfunctie) waarvoor geen bijkomende middelen worden voorzien.

De raad stemde over deze algemene bemerkingen: 19 leden stemden voor, 2 stemden tegen. Er waren geen onthoudingen.³

3 Uitgangspunten

De raad onderschrijft de globale principes die in dit voorontwerp van decreet de grondslag vormen voor de nieuwe regelingen op het gebied van leren en werken. De raad schaart zich achter het globale concept van:

- de invoering van het voltijdse engagement voor de jongere;
- het bevorderen van de transparantie in het veld “deeltijds leren en werken” en de onderlinge afstemming van de drie leersystemen (deeltijds beroepssecundair onderwijs, deeltijdse vorming, leertijd);
- de afbakening van trajectfasen (persoonlijk ontwikkelingstraject, voortraject, brugproject, arbeidsdeelname) om, rekening houdend met de mate van arbeidsbereidheid en arbeidsrijpheid, de jongere naar deeltijdse tewerkstelling te begeleiden;
- het valoriseren van trajectbegeleiding;
- de koppeling van de studiesanctionering aan die van het gewoon voltijds secundair onderwijs, mits aan dezelfde voorwaarden is voldaan;
- de koppeling van de opleidingen aan kwalificaties.

De raad kan zich echter niet van de indruk ontdoen dat het voorontwerp van decreet op een aantal vlakken te weinig focust op de component leren en te veel toegespitst is op het voltijds engagement (met het oog op arbeidsdeelname in het normaal economisch circuit), en op de studiebekrachtiging. Het uiteindelijke doel van dit decreet om de arbeidsdeelname van de deeltijds lerenden te verhogen, mag onder geen enkele voorwaarde de kansen van maatschappelijk kwetsbare jongeren, die vroegtijdig uit het systeem dreigen te vallen, fnuiken. De raad vindt dat de eigenheid en de verwezenlijkingen van het deeltijds onderwijs die tegemoet komen aan de noden van een bepaalde groep jongeren, ook binnen de nieuwe regelingen voor leren en werken bewaakt moeten worden.

4 Advies

4.1 Voltijds engagement

Zoals eerder gesteld gaat de raad akkoord met het principe van het voltijds engagement. De raad gaat echter niet akkoord met de koppeling van het voltijds engagement aan de financiering/subsidiëring van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (art. 11, §1, 7°), de centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen (art. 131, 135) en de centra voor deeltijdse vorming (art. 16, §1, 12°). De raad stelt dat in deze artikelen de verantwoordelijkheid eenzijdig bij de centra wordt gelegd. De realisatie van het voltijds engagement is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle actoren, dus ook van

---

³ VSK is het eens met de globale principes in dit advies, maar pleit voor één toegangspoort en drie volwaardige autonome leerwegen.

de jongere, de ouders en het bedrijfsleven. De raad stelt zich ook vragen bij de afdwingbaarheid van het voltijds engagement bij deze partners. De raad vindt dat het op het vlak van het voltijds engagement niet mag gaan om een resultaatsverbintenis van de centra, wel om een aantoonbare inspanningsverplichting. Hij dringt erop aan dat deze artikelen in die zin worden aangepast.⁴

De raad is van oordeel dat het erg moeilijk is om het voltijds engagement al vanaf de datum van inschrijving te realiseren. Enerzijds zijn er praktische bezwaren voor de centra: de invulling van de tijd tussen de inschrijving en de bekendmaking van het resultaat van de screening. Anderzijds is er een beperkte groep van jongeren die nog volop in een groeifase zit naar een voltijds engagement. Voor deze groep pleit de raad voor een flexibele invulling van het begrip, nl. de uitstippeling van een "groeipad" naar een voltijds engagement. De raad vraagt om dergelijke zaken flexibel te organiseren in de uitvoeringsbesluiten.

De raad vraagt duidelijkheid over het statuut van de jongeren die een sportopleiding volgen tijdens de component werkplekieren.

4.2 Component werkplekieren

De raad wijst erop dat deze titel ongelukkig gekozen is. Werkplekieren wordt in dit voorontwerp van decreet als containerbegrip gebruikt voor initiatieven die niet tot de component leren worden gerekend. Bovendien worden in andere contexten andere definities van werkplekieren gebruikt.⁵ In het advies over werkplekieren in onderwijs en opleiding wordt werkplekieren in de meest zuivere betekenis gedefinieerd als *"een op ervaring gebaseerd leren, een actief en constructief proces dat plaats vindt in een reële arbeidssituatie als leeromgeving, met de werkelijke problemen uit de (toekomstige) arbeidspraktijk als leerobject."*⁶

4.3 Doelgroep, inschrijving, screening, uitschrijving

De raad onderschrijft de stelling dat de inschrijving ofwel in het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, ofwel in een centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen gebeurt. Een screening kan ook in een centrum voor deeltijdse vorming plaatsvinden. Over de resultaten van deze screening moet echter steeds overlegd worden met de trajectbegeleiding van het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs of met een trajectbegeleider van Syntra-Vlaanderen in overleg met het CLB, zodat het mogelijk blijft een jongere onmiddellijk in te schalen in "arbeidsdeelname".⁷

---

⁴ 14 leden stemden voor, 5 stemden tegen. Er waren geen onthoudingen. De sociaal-economische organisaties van de raad zijn het hier niet mee eens en pleiten voor het behoud van de koppeling van het voltijds engagement aan de financiering/subsidiëring van de centra.

⁵ Bijvoorbeeld in de competentieagenda: *"Werkplekieren is gericht op het verwerven van zowel algemene als arbeids- en beroepsgerichte competenties, waarbij de problemen uit de beroepspraktijk het leerobject vormen en de reële arbeidssituatie de leeromgeving is. Leren op de werkplek kent vele vormen die gerangschikt kunnen worden op een continuüm dat loopt van 'in het werk geïntegreerd leren', waarbij het leren wordt gestuurd door het werk (inhoud, verloop en structurering van de arbeidsactiviteit), de sociale werkomgeving (chef, collega's) en/of de lerende zelf, tot 'opleiden op de werkplek', waarbij leren (ook) wordt gestuurd door pedagogisch-didactische ingrepen in leerinhoud en leeromgeving en begeleiding/coaching op de werkplek."*

⁶ Algemene Raad, Advies over werkplekieren in onderwijs en opleiding, 22 maart 2007.

⁷ 17 leden stemden voor, 4 stemden tegen. Er waren geen onthoudingen. ACOD en GO! vinden dat de screening steeds in een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd moet gebeuren.

De raad deelt mee dat een werkgroep van de commissie DBSO thans in samenwerking met VDAB en de overheid (kabinet Werk, Onderwijs en Vorming, Dienst Beroepsopleiding) werkt aan een screeningsinstrument.

De raad gaat er niet mee akkoord dat een jongere, die zich aanmeldt na zijn achttiende verjaardag, meteen wordt uitgeschreven als de screening uitwijst dat hij niet in arbeidsdeelname wordt ingeschaald (art. 45)⁸.

De raad gaat ook niet akkoord met de uitschrijving van een niet-leerplichtige jongere, die vóór de leeftijd van 18 is ingeschreven én die tijdens de component werkplekklereen (gecumuleerde) ongewettigde afwezigheid van 30 dagen verzameld heeft (art. 56).⁹ Het gaat hier immers om maatschappelijk zeer kwetsbare jongeren, voor wie bij een systeem van lineaire uitschrijving geen nazorg is voorzien.

De raad vraagt om voor die jongeren, die op hun achttiende verjaardag niet ingeschaald zijn in arbeidsdeelname, de mogelijkheid te voorzien om ze tot uiterlijk de leeftijd van twintig jaar voor te bereiden op hun integratie in de maatschappij en hen te laten participeren aan alle trajectfasen. Het CLB kan hierin een belangrijke rol spelen.

De raad vraagt ook dat jongeren die in een centrum vóór de leeftijd van 25 werden ingeschreven en werden ingeschaald in arbeidsdeelname, hun opleiding na de leeftijd van 25 kunnen beëindigen.¹⁰

Het kan volgens de raad niet dat een jongere, die is ingeschreven in een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, maar een persoonlijk ontwikkelingstraject volgt in een centrum voor deeltijdse vorming, dit traject uiterlijk kan volgen tot het einde van het schooljaar waarin hij zijn leerplicht beëindigt (art. 36, §2).

De raad vraagt om flexibel om te gaan met de termijn van 14 dagen tussen inschrijving en inschaling (art. 60, eerste lid). Het CLB moet voldoende tijd krijgen om alle elementen, ook de informatie van vorige scholen en CLB's, ten behoeve van de oriëntatie van de jongeren te verzamelen. (art. 58, §2).

De raad vindt dat het trajectbegeleidingsplan in het kader van de persoonlijke ontwikkelingstrajecten altijd opgesteld moet worden door een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, in overleg met alle betrokken actoren (art. 59, §1, tweede lid).¹¹

De raad stelt vast dat de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) nergens in het voorontwerp van decreet is opgenomen. De raad vraagt om de bepalingen die op dit ogenblik voor OKAN gelden, aan te passen aan de systemen van leren en werken en in het decreet op te nemen.

---

⁸ 18 leden stemden voor, 2 stemden tegen. Er waren geen onthoudingen. De vertegenwoordigers van de sociaal-economische organisaties van de raad delen dit standpunt niet. Zij vinden het geen taak voor het onderwijs om in te staan voor de zorg van meerderjarigen die ingeschaald zijn in een persoonlijk ontwikkelingstraject. De zorg voor meerderjarigen die de component werkplekklereen niet invullen via arbeidsdeelname, is volgens deze organisaties een gedeelde verantwoordelijkheid van werk en welzijn. Dit neemt echter niet weg dat er voor deze jongeren een oplossing moet worden uitgewerkt, zolang er vanuit de beleidsdomeinen werk en welzijn geen antwoord voorhanden is voor deze doelgroep.

⁹ 18 leden stemden voor, 3 stemden tegen. Er waren geen onthoudingen. De vertegenwoordigers van de sociaal-economische organisaties van de raad delen dit standpunt niet. Zij herhalen hun standpunt zoals vermeld in voetnoot 8.

¹⁰ 16 leden stemden voor, 0 stemden tegen. Er waren 3 onthoudingen.

¹¹ 12 leden stemden voor, 5 stemden tegen. Er was 1 onthouding. ABVV-jongeren, ACW, VCLB en VSK vragen het behoud van artikel 59, §1, tweede lid; zoals nu opgenomen in het voorontwerp van decreet.

4.4 Trajectbegeleiding

Het begrip “trajectbegeleiding” wordt in het voorontwerp van decreet te eng ingevuld (art. 3, 14°) in een uitsluitend economische (arbeidsmarktgerichte) betekenis. De raad merkt op dat trajectbegeleiding meer behelst. In overeenstemming met de visietekst¹² van de Vlor omvat trajectbegeleiding het geheel van de begeleiding en opvolging van de persoonlijke ontwikkeling, de beroepsgerichte en algemene vorming en de opvolging tijdens de component werkplekleren, dit telkens in overleg met de betrokken actoren.

Het spreekt vanzelf dat de jongere een aanspreekpunt heeft voor zijn begeleiding. Het veelvuldig gebruik van het begrip “trajectbegeleider” voor de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs doet echter vermoeden dat trajectbegeleider een functie wordt, die aan één personeelslid toegewezen is. De raad is het hier niet mee eens.

Trajectbegeleiding in de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs moet onder de verantwoordelijkheid van het ganse team (de klassenraad) vallen, waarbij meerdere personen de verschillende elementen van het brede begrip “trajectbegeleiding” kunnen opnemen. De raad vraagt dan ook om het begrip “trajectbegeleider” enkel te gebruiken in de context van VDAB/ACTIRIS (zoals nu het geval is). Voor onderwijs volstaan de begrippen “trajectbegeleiding” en “klassenraad”; voor de leertijd de begrippen “trajectbegeleiding”, “leertrajectbegeleider” en “begeleidingsteam”.

4.5 Persoonlijke ontwikkelingstrajecten, voortrajecten, brugprojecten

De raad gaat akkoord met het inbouwen van een aantal fasen, die leiden tot reguliere tewerkstelling. Hij gaat uit van een persoonlijk ontwikkelingstraject van 28 uren, zoals bepaald in artikel 7. De raad vindt echter dat een aantal combinaties mogelijk moet zijn mits er een gemotiveerd advies is van het CLB.

Hij beaamt dat een persoonlijk ontwikkelingstraject niet met arbeidsdeelname kan gecombineerd worden.¹³ Een persoonlijk ontwikkelingstraject kan uitzonderlijk de component werkplekleren of de component leren vervangen (art. 32, tweede lid). Volgens de raad hoeft dit niet alleen voor een jongere in een voortraject te gelden, mits er een gemotiveerd advies van het CLB is.

De raad vraagt dat de notie “voortraject” in de leertijd dezelfde definitie zou hebben als in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Ook in de leertijd moet het mogelijk zijn om een jongere bij de inschrijving, als dit blijkt uit de screening, in een voortraject te laten starten als tijdelijk alternatief in het kader van een beroepsoriëntering of in het kader van de voorbereiding op een reguliere tewerkstelling (art. 36, §1, tweede lid).

4.6 Organisatie van het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs

De raad gaat niet akkoord met de afschaffing van de centrumraad. De huidige werking van de centrumraad toont aan dat hij perfect functioneert als intermediair advies- en overlegorgaan. De paritaire samenstelling garandeert de betrokkenheid van zowel onderwijspartners als lokale vertegenwoordigers van de sociaal-economische organisaties.

---

¹² Raad Secundair Onderwijs, Visietekst Trajectbegeleiding in DBSO, 23 november 2004.

¹³ 11 leden stemden voor, 4 stemden tegen. Er was 1 onthouding. ABVV-jongeren, ACW, VCLB en VSK stellen dat een combinatie met arbeidsdeelname in uitzonderlijke gevallen mogelijk moet zijn. De combinatie van een persoonlijk ontwikkelingstraject met de andere fasen kadert in de uittekening van een flexibel groeipad naar het voltijds engagement.

De raad vraagt dat de bepalingen vervat in artikel 68 van het decreet betreffende het onderwijs II van 31 juli 1990, integraal in het nieuwe decreet worden opgenomen.

De raad gaat niet akkoord met artikel 11 §1, 5° en 6°. Deze bepalingen impliceren dat het participatiedecreet wordt toegepast op het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, terwijl dit centrum nu beschouwd wordt als een deel van de voltijdse school waartoe het behoort en op deze wijze aan de participatieorganen van de school deelneemt.

De raad kan zich vinden in de voorgestelde afwijkingen over de organisatie van de lestijden. Hij vraagt extra omkadering voor die jongeren die de periode van de component werkplekleren in het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs doorbrengen.

De raad is het er niet mee eens dat de aanwendingsmogelijkheden van het pakket uren-leraar ten behoeve van de organisatie van lessen en van leerlingen- en trajectbegeleiding beperkt worden (art. 89, 1° en 2°). Hij vindt dat de aanwending van het lestijdenpakket tot de autonomie van het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs behoort.

De raad vraagt of de “bereikbaarheid” van een vertegenwoordiger van een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, ook tijdens lesvrije dagen en vakantie- of verlofdagen, niet in tegenspraak is met de bestaande regelgeving (art. 57). Hij vraagt hierover verduidelijking.¹⁴

4.7 Modulaire aanpak

De raad gaat akkoord met de invoering van een modulaire aanpak in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Hij gaat echter helemaal niet akkoord met een veralgemening van het tijdelijk project modulaire organisatie van het onderwijsaanbod in de deeltijdse leersystemen. Hij vraagt dat dit decreet zich beperkt tot het principe van modularisering en verder geen inhoudelijke invulling of tijdspad vastlegt. Hij dringt er op aan om samen met alle partners te reflecteren over het concept van een modulaire aanpak en over de timing.

De raad vraagt dat artikel 25 beperkt wordt tot de bepalingen dat het deeltijds beroepssecundair onderwijs modulair wordt georganiseerd, waarbij de opleiding wordt aangeboden in modules. Hierbij is het noodzakelijk dat eenzelfde module in verschillende opleidingen kan voorkomen. Bovendien moet een opleiding voor een jongere op elk ogenblik van het schooljaar kunnen starten en gespreid worden over één of meerdere schooljaren. Uiteraard dient aandacht besteed aan een overgangperiode waarin het deeltijds beroepssecundair onderwijs ook niet modulair kan worden georganiseerd. Zoals gesteld in het advies over onderwijsdecreet XVIII,¹⁵ vindt de raad het onaanvaardbaar om het project modularisering in het secundair onderwijs op een organieke basis verder te zetten zonder de bijkomende middelen die het genereerde.

4.8 Aanbod: erkenning en programmatie

De raad is van oordeel dat de centra autonoom moeten beslissen over hun opleidingsaanbod. Hij beaamt dat er bij de programmatie rekening moet gehouden worden met de lokale omstandigheden en individuele behoeften. Hij stelt dat dit overleg best op lokaal niveau gebeurt in de centrumraad of voor de leertijd in de geëigende overlegorganen, en niet op het niveau van een regionaal overlegplatform.

---

¹⁴ De personeelsverenigingen zijn het niet eens met dit principe, evenmin met dat van de openingstijden. Zij stellen dat dit in tegenspraak is met de bestaande regelgeving.

¹⁵ Algemene Raad, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XVIII, 24 januari 2008, punt 2.3.9.

De raad gaat niet akkoord met de voorgestelde indeling in studiegebieden. Hij pleit voor een sterk doorgedreven transparantie en wenst een indeling te koppelen aan de sectoren en de opleidingen te linken aan de kwalificaties die de sectorale sociale partners gebruiken.

De raad vindt een screening van opleidingen (art. 20) zinvol op voorwaarde dat de onderwijspartners betrokken worden. Hij vindt echter dat de grondslag voor deze operatie niet in dit decreet thuishoort, maar dat deze operatie het best in een apart uitvoeringsbesluit opgenomen wordt.

Wat de aanvraag tot erkenning van nieuwe opleidingen betreft, kan de raad zich vinden in de voorgestelde procedure. De raad kan in dit korte tijdsbestek geen gefundeerd advies uitbrengen over de criteria en wil hier in een verdere fase op terugkomen.¹⁶

4.9 Eindtermen

De raad vraagt om het concept van eindtermen en erkenningsvoorwaarden uit te klaren. De draagwijdte van de invoering van eindtermen moet volgens de raad worden onderzocht in het licht van het themadecreet. Hij vraagt hierover een discussie ten gronde.

4.10 Studiebekrachtiging

De raad ondersteunt het principe om de studiebekrachtiging van de deeltijdse leersystemen af te stemmen op de sanctionering in het gewoon voltijds secundair onderwijs indien voldaan is aan dezelfde voorwaarden. De organisatie in de deeltijdse leersystemen maakt het op dit ogenblik echter onmogelijk om dit principe uit te voeren.

De raad stelt echter dat niet de eindtermen, maar de leerplannen (en dus de leerplandoelen) het criterium zijn voor het uitreiken van (eind)studiebewijzen (art. 70).

De raad betreurt dat het voorontwerp van decreet het behalen van een certificaat en het uitreiken van een eindstudiebewijs volledig ontkoppelt. De jongere behaalt eerst een certificaat en indien hij slaagt voor de algemene vorming een eindstudiebewijs. De raad gelooft meer in een geïntegreerde visie waarbij de jongere wordt beoordeeld voor het geheel van de vorming, d.i. algemene vorming, beroepsgerichte vorming en werkplekleren samen.

De raad stelt vast dat het voorontwerp van decreet in een aantal artikelen spreekt over het "attest verworven leerresultaten". De raad vraagt om dit te wijzigen in "attest van verworven competenties", naar analogie met de terminologie gebruikt in EVC, competentieagenda, enz.

De raad vraagt daarbij ook dat alle in het voorontwerp voorziene attesten, deelcertificaten en certificaten een gepast effect dienen te hebben naar de arbeidsmarkt en omschreven dienen te worden in termen van competenties. De raad merkt op dat het behalen van een diploma secundair onderwijs in uitzonderlijke gevallen haalbaar zal zijn.

4.11 Regionale overlegplatformen

De raad vindt het goed dat regionaal overleg en samenwerking de afstemming tussen de deeltijdse leersystemen kunnen bevorderen. Hij vindt dat de regionale overlegplatformen een vernieuwende rol kunnen betekenen, maar stelt dat de invulling van hun werking gericht moet zijn op een tweedelijnsfunctie. De samenwerking moet gericht zijn op overleg en ervaringsuitwisseling, niet op bindende beslissingen. De raad vindt dat anders de autonomie

---

¹⁶ Unizo gaat niet akkoord met de voorgestelde procedure voor Syntra Vlaanderen, aangezien deze ingaat tegen de bevoegdheden van de raad van bestuur van het extern verzelfstandigd agentschap.

van de inrichtende machten te sterk wordt ingedijkt. Het kan evenmin dat een overlegplicht wordt opgelegd aan de scholengemeenschappen secundair onderwijs (art. 108, 3°).

De raad vindt dat geen afbreuk mag worden gedaan aan de autonomie van de besturen van de systemen van leren en werken. Hij stelt dan ook voor om de bevoegdheden van het regionaal overlegplatform als volgt te omschrijven:

- afspraken maken over het regionale opleidings- en vormingsaanbod;
- deskundigheid en know-how benutten en uitwisselen vanuit de diverse maatschappelijke domeinen, die zich via de samenstelling van het platform aandienen;
- afspraken maken over de toeleiding, oriëntering en doorverwijzing van jongeren naar en binnen het stelsel van leren en werken;
- afspraken maken over de afstemming van vraag en aanbod inzake persoonlijke ontwikkelingstrajecten, ... Voortrajecten en brugprojecten zijn sowieso netoverschrijdende initiatieven, zodat hierover wel degelijk afspraken kunnen gemaakt worden.
- afspraken maken over het ontwikkelen van initiatieven die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de realisatie van het principe van het voltijds engagement van elke jongere.

Wat de samenstelling van de regionale overlegplatformen betreft, pleit de raad voor een kerngroep, die naargelang het thema uitgebreid kan worden met deskundigen. Het kan niet dat de samenwerking met een regionaal overlegplatform opgenomen wordt als voorwaarde voor financiering/subsidiëring van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (art. 11, §1, 3°) en de leertijd (art. 131 en 135). In het licht van de autonomie van de inrichtende machten kan het in geen enkel geval dat een vertegenwoordiger van de overheid deel uitmaakt van de regionale overlegplatformen¹⁷. Syntra Vlaanderen kan er als opleidingsverstrekker wel deel van uitmaken.

De raad heeft heel wat vragen bij de regionale indeling van de overlegplatformen, onder meer de systematische koppeling aan de RESOC-werkingsgebieden. Hij vraagt om te onderzoeken of en in welke gevallen de koppeling aan RESOC haalbaar kan zijn.

Hij vindt het niet wenselijk dat aan de regionale overlegplatformen verplichtingen worden opgelegd, zoals het jaarlijks voortgangsrapport (art. 109, zie ook art. 111).

4.12 Financiering/subsidiëring

Zoals hoger gesteld gaat de raad er niet mee akkoord dat het voltijds engagement voor elke jongere én de deelname aan de regionale overlegplatformen, voorwaarden voor financiering/subsidiëring zouden zijn.¹⁸

De raad begrijpt niet waarom in artikel 85, §1, 3° sprake is van “eventuele” aanvullende werkmiddelen. Hij vindt het logisch dat die aanvullende middelen er zijn voor activiteiten of producten die de band tussen de component leren en de component werkplekleren helpen optimaliseren. Deze bemerking is ook van toepassing voor de leertijd (art. 92, §2).

De deeltijdse vorming vraagt een reëel voorschot en geen voorschot na de feiten (art. 94). De raad vindt dat de structurele financiering én de daarop aansluitende organisatie en

¹⁷ 11 leden stemden voor, 4 stemden tegen. Er waren geen onthoudingen. De sociaal-economische organisaties pleiten voor de koppeling aan de financiering/subsidiëring. Wat de samenstelling van de regionale overlegplatformen betreft, vragen zij een vertegenwoordiger van RESOC en SERR. COC wil een permanente aanwezigheid van een RESOC-afgevaardigde.

¹⁸ Zie ook voetnoten 4 en 17.

kwaliteitsvolle uitbouw van de voortrajecten en brugprojecten onvoldoende gegarandeerd zijn als onderdeel van leren en werken (art. 99 en 101).

Aangezien de raad vraagt om de middelen structureel te verankeren, is hij het niet eens met de procedure om voorstellen voor werkplekleren in te dienen, zoals dit nu in artikel 103 bepaald is. De raad dringt er op aan om dit artikel te schrappen.

4.13 Samenwerking met de centra voor deeltijdse vorming¹⁹

De deeltijdse vorming staat in voor de organisatie van de persoonlijke ontwikkelingstrajecten. In het licht van de samenwerking met de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen zij ook zorgen voor een vraaggestuurd aanbod voor algemene vorming en ondersteuningsactiviteiten (art. 23).²⁰

De raad vraagt dat naast het respecteren van het neutraliteitsprincipe, de deeltijdse vorming ook het pedagogisch project van de inrichtende macht respecteert (art. 16, 8°).²¹

4.14 VDAB/ACTIRIS en gegevensregistratie

De raad heeft het moeilijk met de prominente rol van VDAB/ACTIRIS in dit voorontwerp van decreet.

De raad gaat niet akkoord met de verplichting om, bij een inschrijving in het centrum, de jongere ook bij de VDAB als werkzoekende in te schrijven. Dit kan zeker geen toelatingsvoorwaarde zijn.²²

De raad wenst niet dat het trajectbegeleidingsplan mét bijstellingen in het trajectvolgsysteem van de VDAB opgenomen wordt. Een trajectbegeleidingsplan heeft immers andere doelen dan een trajectvolgsysteem. In een trajectbegeleidingsplan worden bovendien verschillende elementen van vertrouwelijke aard opgenomen die geen meerwaarde opleveren voor het in kaart brengen van het doorlopen traject van een jongere.

De raad vindt dat er nood is aan het centraliseren van de gegevensregistratie in het departement Onderwijs en Vorming, waaruit de betrokkenen de nodige informatie kunnen putten om initiatieven voor leren en werken te realiseren.

De raad vestigt de aandacht op de Brusselse situatie. De Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling wordt in dit voorontwerp van decreet in één adem met de VDAB genoemd, hoewel beide organisaties niet dezelfde bevoegdheden hebben. De raad vindt dat er afstemming moet zijn tussen beide organisaties om overbodige taakbelasting voor de Brusselse centra te voorkomen.

---

¹⁹ Vanaf hoofdstuk 4.13 namen 14 van de 30 stemgerechtigde leden deel aan de bespreking.

²⁰ ACOD, GO!, OVSG en POV stellen dat de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs ook een beroep mogen doen op ondersteuningsactiviteiten van andere organisaties en er dus urenleraar of krediet voor kunnen overdragen.

²¹ ACOD, GO!, OVSG en POV vinden "respecteren" onvoldoende. Zij vragen dat het neutraliteitsprincipe "gewaARBorgd" wordt.

²² Unizo vraagt dat de gegevens van de jongeren wel geregistreerd worden in de VDAB-databank (cliëntvolgsysteem), evenwel zonder dat de jongeren vacaturemeldingen ontvangen. Unizo stelt dat op deze manier vermeden wordt dat jongeren na het beëindigen van hun schoolloopbaan in een vacuüm terechtkomen.

4.15 Kwaliteitsbewaking

De raad stelt vast dat de bepalingen in dit voorontwerp van decreet heel wat gevolgen zullen hebben voor de kwaliteitsbewaking. Zowel voor inspectie als voor begeleiding zal extra aandacht aan nieuwe competenties moeten worden besteed.

De raad vraagt dat rekening wordt gehouden met de noodzakelijke zelf te organiseren begeleiding van de centra voor deeltijdse vorming.

De raad keurde dit advies unaniem goed op 18 maart 2008.

Johan Van Ransbeek
secretaris

Patrick Weyn
voorzitter